

Kanker en werk: Hoe ontwikkelingen in Europa vertaald worden naar de praktijk

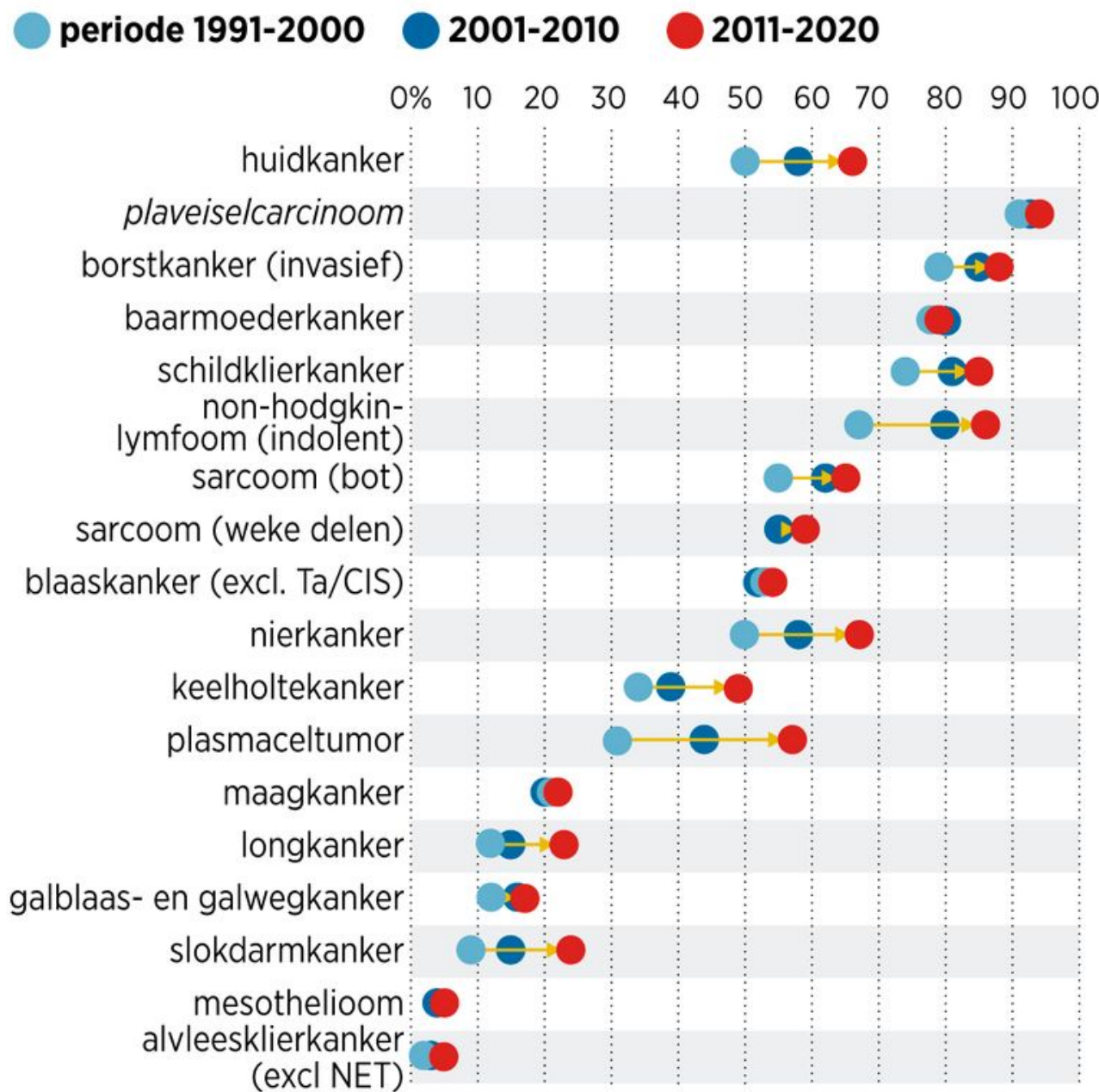
Angelique de Rijk, hoogleraar Arbeid en Gezondheid,
In het bijzonder arbeidsre-integratie

Vakgroep Sociale Geneeskunde/CAPHRI, Maastricht University

Het goede nieuws: overlevingskansen stijgen

Nog in leven, 5 jaar na diagnose kanker

Het minder goede nieuws...

- Kankerdiagnose
 - Na anderhalf jaar werkt 36% niet meer
- Bij kanker is alles anders:
 - Moment van diagnose: vaak weinig klachten
 - Diagnose: impact i.p.v. opluchting
 - Behandeling: zieker i.p.v. beter voelen
 - Beloop is onvoorspelbaar & onverwachte lange termijn effecten / late gevolgen

Belang van werkbehoud en arbeidsre-integratie bij kanker

- Werken = leven!
 - Structuur
 - Nuttig zijn, waardering krijgen
 - Geld
 - Sociale contacten
 - Jezelf ontwikkelen

Reactie werkenden op diagnose kanker

1. Kanker is totale ontwrichting
2. Kanker is een episode
3. Kanker als betekenisvolle periode

Tiedtke, C., Dierckx de Casterlé, B., de Rijk, A., Christiaens, M-R. & Donceel, P. (2011). Breast cancer treatment and work disability: patient perspectives. *The Breast*, 534-538.

Reactie goede werkgevers (EU)

1. Mits werknemer diagnose vertelt
2. Informatie verzamelen
3. Besluiten nemen over verzuim en vervanging
4. Contact houden
5. Besluiten over terugkeer naar werk
6. (Omgaan met terminale fase)

de Rijk, A., Amir, Z., Cohen, M., Furlan, T., Godderis, L., Knezevic, B., Miglioretti, M., Munir, F., Popa, A.E., Sedlakova, M. & Torp, S. (2020). The challenge of return to work in workers with cancer: employer priorities despite variation in social policies related to work and health. *Journal of Cancer Survivorship*, 14, 188-199.

Welke patiënten minder kans op re-integratie?

- Persoonsgerelateerde factoren
 - Jonger dan 55 jaar
 - Lager opgeleid
- Diagnose & behandeling
 - Kanker bij diagnose in verder stadium (III-IV)
- Gezondheid overig
 - Nog een andere ziekte, inclusief psychisch
- Werk
 - Al ziekteverzuim voor de diagnose

Onderzoek bij borstkanker

Jonger dan 35 jaar
In buitenland geboren
Lager inkomen
Soort behandeling
Geen werkaanpassingen
Waarde van werk veranderd

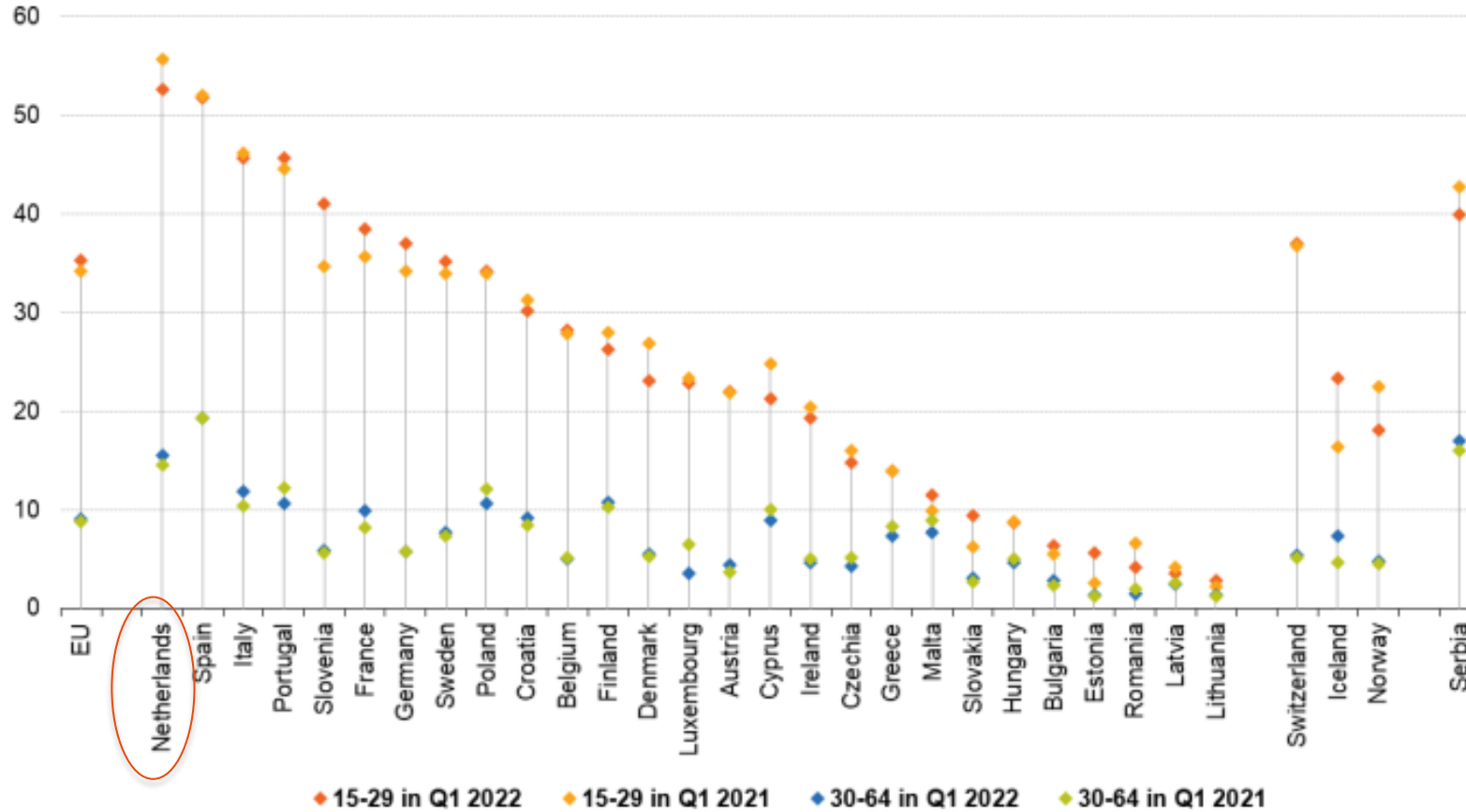
Onderzoek bij colorectaal kanker

Richtlijn Kanker en werk (in voorbereiding). NVAB/NVVG

NL 2023: 45% werkenden geen vast contract

Temporary contracts by age group and country, Q1 2021 and Q1 2022
(in % of total employment of each age category)

50%

Source: Eurostat ad-hoc extraction

eurostat

We weten (bijna) niets over werkenden

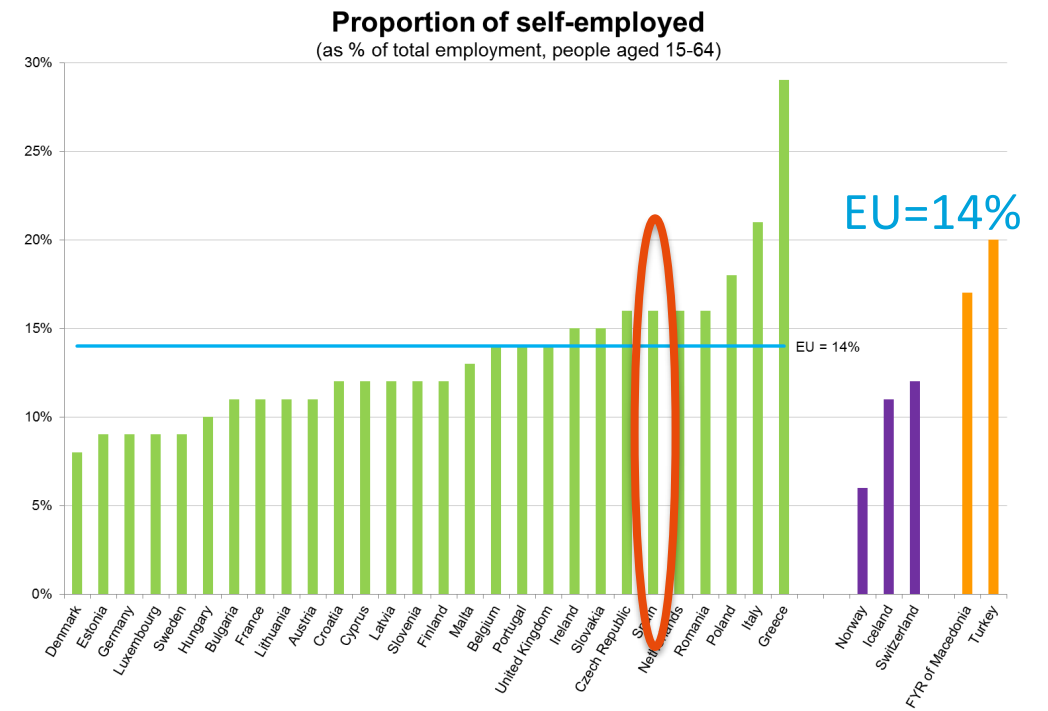
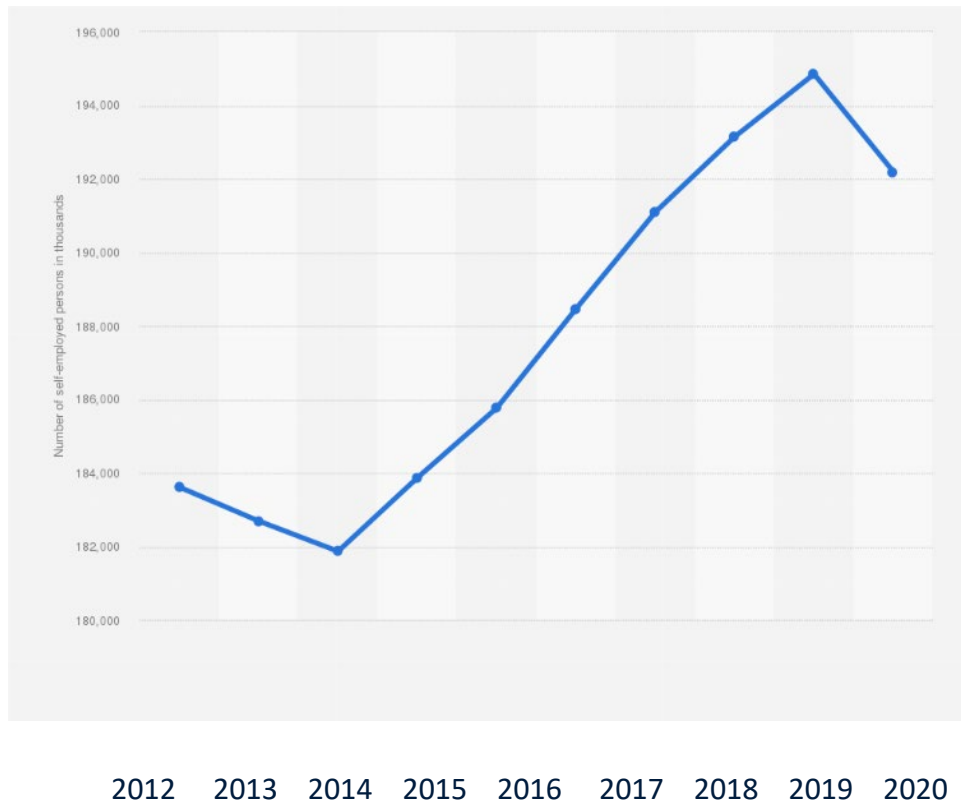
- in laagste loonschalen
- met uitzend- of 0-uren contracten
- met zeldzame kankersoorten
- in Oost-Europa

Wel wat over ZZP-ers

Toename ZZP-ers in EU, vooral NL

X1,000

ZZP-ers met kanker

Zoveel mogelijk doorwerken

Financiële zorgen

- Minder goed verzekerd
- Meer negatieve effecten van diagnose op inkomsten

Schaamte

Torp, S., Syse, J., Paraponaris, A., & Gudbergsson, S. (2017). Return to work among self-employed cancer survivors. *Journal of Cancer Survivorship*, 11, 189-200.

Torp, S., Brusletto, B., Withbro, T. B., Nygaard, B., & Sharp, L. (2020). Work experiences during and after treatment among self-employed people with cancer. *Journal of occupational rehabilitation*, 30(1), 49-58.

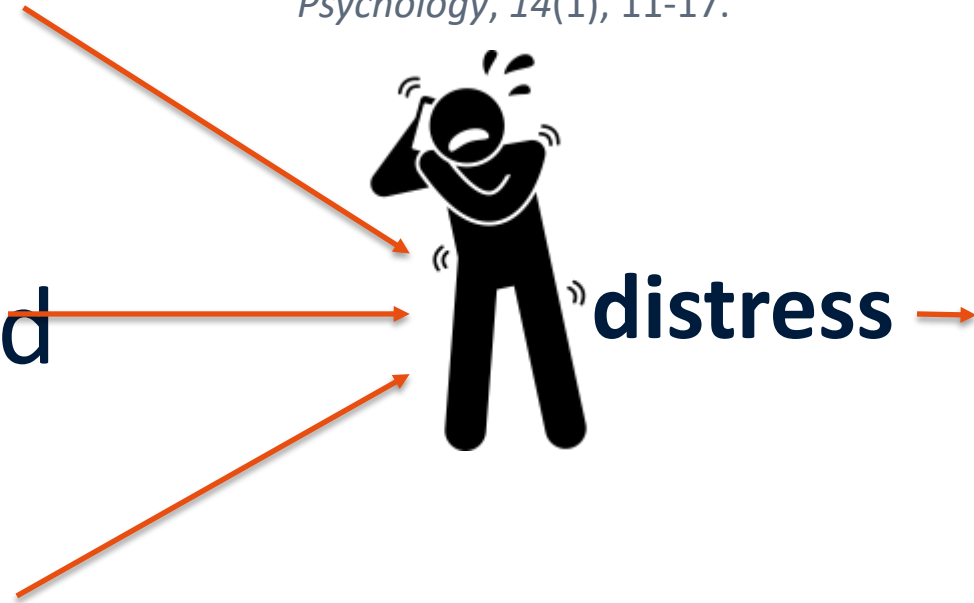
Kanker bij werkenden: 3-dubbele stress

De Witte et al. (2012). Job insecurity: Review of the literature and a summary of recent studies from Belgium. *Romanian Journal of Applied Psychology*, 14(1), 11-17.

- Werkbehoud onzeker

- Financiële onzekerheid

- Kanker diagnose

Richtlijn Kanker en werk (in voorbereiding). NVAB/NVVG

Dus: wat moeten we doen?

- Arbeidsgerichte zorg in ziekenhuizen
 - Oncoloog: “Werkt u?”
 - Verpleegkundige & gespecialiseerde arts/poli: luisteren, probleemanalyse, adviseren, verwijzen
- Werkgevers informeren en ondersteunen
 - Bedrijfsbeleid
 - Kennis over beleving kanker, kankerbeloop en wetgeving
 - Samenwerking
 - Financiële ondersteuning
 - **Communicatievaardigheden!!!**

Butink, M., Dona, D., Boonen, A., Peters, M., Baadjou, V., Senden, T., & de Rijk, A. (2022). Work-related support in clinical care for patients with a chronic disease: development of an intervention. *Journal of occupational rehabilitation*, 32(4), 705-717.

Greidanus, M. A., de Rijk, A. E., de Boer, A. G. E. M., Bos, M. E. M. M., Plaisier, P. W., Smeenk, R. M., ... & Tamminga, S. J. (2021). A randomised feasibility trial of an employer-based intervention for enhancing successful return to work of cancer survivors (MiLES intervention). *BMC Public Health*, 21(1), 1-15.